

Začínáme s internetem

Slovo internet slyšel snad každý. Díky hromadným sdělovacím prostředkům mají mnozí internet za tajemné místo neřesti. Už se tolik nemluví o tom, že internet je také velmi užitečným pomocníkem. Pokud používáte některou ze služeb internetu, je třeba dbát základních pravidel opatrnosti. Ale možnosti, které internet nabízí, bohatě tuto opatrnost vyváží.

Internet je celosvětová počítačová síť (někdy se také říká „síť sítí“), jinak řečeno, celosvětová sbírka navzájem propojených počítačů. Kdykoliv se k ní mohou připojit další a další počítače, menší i větší počítačové sítě. Vše probíhá spontánně a nikde nenajdete žádné středisko (centrálu), které by vše řídilo a organizovalo.

Internet poskytuje velké množství služeb od posílání pošty přes prohlížení a vyhledávání informací až po různé konference a diskuse na nejrůznější témata. Přitom můžete na internetu najít spoustu informací a zpráv, noviny a časopisy, obchody, reklamy. Lze ho využít také pro komunikaci s jinými účastníky internetu, a dokonce můžete informace na internetu sami poskytovat.

Mezi dnes nejpoužívanější a nejznámější služby patří elektronická pošta (používá se i název *e-mail*) a *World Wide Web* (zkráceně se používá *web* nebo jen *WWW*).

Elektronická pošta se používá podobně jako pošta normální, protože pomocí ní můžete rychle posílat různé zprávy a dopisy jiným uživatelům internetu. Služba *WWW* zase umožňuje přístup k mnoha informacím, které jsou v rámci ní zveřejněny.

Mezi další služby internetu patří *Telnet* (spouštění programů na vzdálených počítačích), *chat* (písemný rozhovor se skupinou lidí v reálném čase), *News* (diskusní skupiny věnované určitým tématům), *FTP* (služba pro stahování a posílání volně šířitelných dat) nebo například elektronické konference.

JAK INTERNET VZNIKL?

Počátek internetu bychom mohli najít v 60. letech 20. století v Pentagonu (USA). Tehdy vojenští odborníci měli zajistit komunikační síť tak, aby fungovala jako celek, i když by některá část byla zničena. Proto vznikl protokol TCP/IP, který se stal základním komunikačním protokolem internetu. Na jeho základě začaly v roce 1969 komunikovat nejprve čtyři počítače v rámci sítě

nazvané ARPANET (Advance Research Project Agency NET). Časem se k této počítačové síti začala připojovat další počítačová centra, především vysoké školy a výzkumné organizace, se kterými Pentagon spolupracoval.

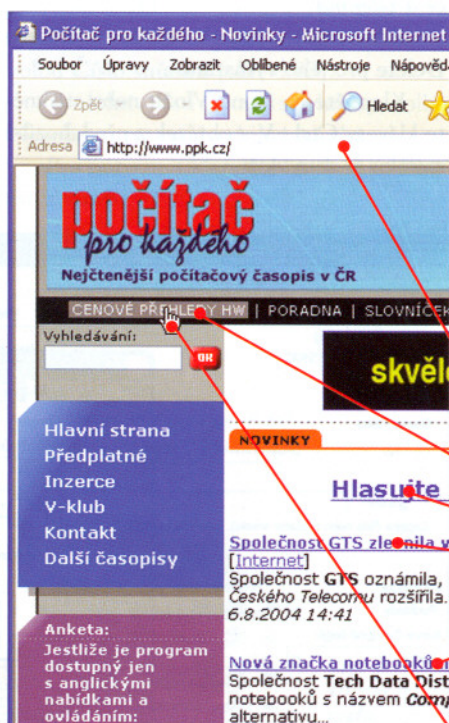
Nakonec se v roce 1982 odpojila čistě vojenská část s názvem MILNET a síť ARPANET byla přenechána vědeckým a výzkumným pracovištím. Síť později přerostla hranice Spojených států a stala se základem pro propojení škol, univerzit a akademických pracovišť. V roce 1986 byla v Kanadě a USA vytvořena síť NSFNET (National Science Foundation NET), která byla provozována za státní peníze (USA) a diktovala si podmínky, vylučující komerční provoz. Začátkem devadesátých let se však začaly objevovat organizace, které se propojovaly na komerč-

ní bázi a snažily se přitom vyhnout síti NSFNET. Vývoj směrem ke komerčnímu využití internetu byl urychlen zákonem High Performance Computing Act, přijatým v roce 1991. Vedlo to k tomu, že síť NSFNET byla v dubnu roku 1995 od internetu zcela odpojena – tím bylo zastaveno veškeré státní financování internetu ze strany USA. Tak byl ukončen proces přechodu internetu na komerční základ, přičemž základní principy internetu zůstávají zachovány. To znamená, že internet nemá hierarchickou strukturu, nikdo ho nevlastní a nikdo ho neřídí. Česká republika se k internetu oficiálně připojila 13. 2. 1992.

JAK SE K INTERNETU PŘIPOJIT?

Než začnete s internetem pracovat, musíte se připojit. Můžete se připojit prostřednictvím poskytovatele (provider) tzv. pevnou linkou nebo prostřednictvím modemu a telefonní linky, prostřednictvím mobilu, kabelové televize nebo bezdrátovým způsobem. Pro který druh spojení se rozhodnete, to závisí na tom, jak často internetových služeb využijete a jaké možnosti jsou v místě, ve kterém se chcete připojit

Poskytovatel (zprostředkovatel, provider) je organizace, která vám umožňuje přístup k internetu, a to buď zdarma, či za určitý poplatek.



Obr. 7.1. Jak se pozná odkaz.

Místo označení poskytovatel se používá také zkratka ISP, vycházející z anglického označení *Internet service provider*.

Abyste mohli internetových služeb využívat, musíte mít počítač, který je nějakým způsobem připojen k internetu. Dále je třeba mít v něm nainstalováno vhodné programové vybavení, které s internetem umí navázat spojení. Při prvním spojení vám může být ve Windows XP nápomocen průvodce internetovým připojením, který vám pomůže propojení uskutečnit. Pamatujte na to, že po správném připojení se součástí internetu stáváte i vy.

Aby vaše připojení mělo význam, bude po připojení k internetu potřebovat ještě další programy, například prohlížeč internetových stránek, program pro práci s elektronickou poštou aj.

Při připojování k internetu je užitečné používat i takzvaný firewall. Je to vlastně bezpečnostní brána, přes kterou jste připojeni k internetu. Veškerá příchozí i odchozí data jsou pak kontrolována a bez vašeho vědomí nebo bez nastaveného povolení se přes tuto ochranu nedostanou. Firewall může být zařízení hardwarové, ale můžete používat také firewall softwarový.

PROPOJENÍ REALIZOVANÉ PROSTŘEDNICTVÍM POSKYTOVATELE

Mnoho uživatelů se u nás připojuje pomocí telefonní linky a modemu. Co vše k tomuto způsobu propojení potřebujete?

Podíváme se na nejčastější způsob připojení, tedy s využitím modemu a telefonní linky. Potřebujete modem a připojení do telefonní sítě. Je třeba se rozhodnout, zda chcete používat modem interní, to znamená zabudovaný přímo v počítači, nebo externí, to znamená takový, který se k počítači připojí kabelem. Další informace o možnostech připojení najdete v modulu 1.

CO JE MODEM?

Je to zařízení, které se připojuje mezi počítač a telefonní linku. Jeho úkolem je data posílaná počítačem převést tak, aby mohla být po telefonní lince poslána, a data přicházející zase převést do takového formátu, aby jim počítač rozuměl. Jednoduše by se dalo říci, že modem převádí digitální data do analogového formátu a naopak.

Nestačí však jen koupit modem a správně ho napojit. Dále je třeba vybrat si poskytovatele, u kterého budete mít svůj účet. Například na základě reklamy, novin a časopisů

či doporučení známých. Od něho pak po registraci získáte všechny potřebné informace (uživatelské jméno, heslo, telefonní číslo přístupu, název hostitele a domény, IP adresu a masku podsítě apod.).

CO JE ADRESA?

Každá internetová stránka, kterou mají ostatní uživatelé nalézt, musí mít svou adresu. *Internetová adresa* (také *URL*, *Uniform Resource Locator*) nám vypovídá informace o místě, kde se daná stránka nachází.

Internetová adresa se skládá z několika částí. Vezmeme-li adresu zleva, pak jako první je zapsaný tzv. protokol, který určuje způsob přenosu dat. Nejčastěji se setkáte s protokoly HTTP nebo FTP.

Protokol je od zbytku adresy oddělen dvojtečkou a dvěma lomítky, např. *http://*.

Zbytek adresy se skládá obvykle ze tří částí, oddělených tečkou. Zleva to je doména třetího, druhého a prvního řádu.

Do *domény třetího řádu* se nejčastěji zapisuje zkratka *www*, ale může zde být i jiný název.

Do *domény druhého řádu* se zapisuje název firmy nebo text, o kterém se předpokládá, že jej uživatelé zapíšou při hledání dané stránky. V případě redakce časopisu Počítač pro každého to tedy bude *ppk*.

Do *domény prvního řádu* se obvykle zapisuje zkratka státu, ale může zde být např. *net*, *com*, *org* apod.

Poskládáme-li celou adresu časopisu Počítač pro každého, dostaneme *http://www.ppk.cz*.

Zkuste složit adresu firmy Microsoft:

http://www.microsoft.cz nebo

http://www.microsoft.com.

Nabízí-li někdo na internetu více služeb, může pro jejich odlišení použít doménu třetího stupně. Příkladem může být portál Atlas: na hlavní stránku vede adresa *http://www.atlas.cz*. Chcete-li se podívat na mapy měst, můžete využít adresu *http://mapy.atlas.cz*.

Systém doménových jmen (také *DNS*, *Domain Name System*) definuje doménové jméno (internetovou adresu).

Protokol je sada pravidel a standardů, které umožňují počítačům vyměňovat si informace.

Pokud adresa odkazuje na konkrétní stránku, může zahrnovat ještě další informace, jako např. název portu, složku, v níž se daná stránka nachází, a název souboru, ve kterém je stránka uložena.

CO JE WEB NEBOLI WWW?

Asi nejpobulárnější a nejzajímavější možností z těch, které internet poskytuje, je *World Wide Web*, zkráceně *WWW*. Na webu je vystaveno mnoho informací z různých oblastí lidské činnosti, stačí si jen vše prohlížet nebo číst. Tyto informace jsou uloženy v dokumentech, které jsou psány speciálním jazykem *HTML* (*Hyper Text Markup Language*). Těmto dokumentům se většinou říká stránky a obecně se dá říci, že obsahují informace ve formě textu, obrázků i zvukových souborů či videosouborů. Od obyčejných dokumentů se odlišují tím, že prostřednictvím odkazů jsou navzájem propojeny, to znamená, že klepnutím na odkaz je možno volně přejít na zcela jiný dokument, tedy na jinou stránku. Těmto odkazům se říká také *odkazy hypertextové*.

Jednotlivé stránky jsou uloženy na takzvaných webových serverech, což jsou počítače, které jsou většinou stále zapnuty, aby k informacím mohl být kdykoliv přístup. Stačí tedy zadat požadavek na zobrazení, a server zašle stránky zpět danému počítači a ten je již jen zobrazí.

PROHLÍŽENÍ WWW STRÁNEK

K prohlížení webových stránek potřebujete mít nainstalován internetový prohlížeč. Je jedno, který prohlížeč máte, protože metoda práce s různými prohlížeči je velmi podobná. Někdy mohou být rozdíly v názvosloví nebo v některých vlastnostech či nastaveních. Důležité však je, abyste si uvědomili, co vše musíte pro efektivní práci se zvoleným prohlížečem znát:

- ♦ pohybovat se po WWW stránkách pomocí odkazů,
- ♦ vložit adresu pro přímý vstup na stránku,
- ♦ listovat stránkami zpět a vpřed,
- ♦ vědět, co znamená slovo historie ve spojení se stránkami WWW,
- ♦ vědět, co je domovská stránka,
- ♦ nastavit a vyhledat záložku,
- ♦ využít text uveřejněný na WWW stránkách,
- ♦ stáhnout obrázek ze stránek WWW,
- ♦ stáhnout soubor.

Prohlížeč je program, který se umí propojit se stránkami WWW a zobrazit je na monitoru vašeho počítače. Nejčastěji se asi setkáte s prohlížečem Internet Explorer či Netscape Communicator (nebo Netscape Navigator), ale existují ještě další, například Mozilla, Opera a Firefox. V dalším textu se budeme zabývat MS Internet Explorerem, který je součástí MS Windows.

JAK SPUSTIT A UZAVŘÍT MS INTERNET EXPLORER?

Internetový prohlížeč můžete otevřít hned několika způsoby: například klasicky prostřednictvím tlačítka **Start** nebo poklepáním na ikonu Internet Exploreru na pracovní ploše. Můžete také poklepat na zástupce stránky HTML.

Pokud potřebujete práci v internetovém prohlížeči ukončit a prohlížeč uzavřít, není nic jednoduššího než v pravém horním rohu okna klepnout myší na tlačítko **Zavřít**.

JAK ZMĚNIT PANELE NÁSTROJŮ?

Na panel nástrojů můžete přidat tlačítka nebo je z něj můžete odebrat anebo můžete použít tlačítka menší. Také lze změnit pořadí zobrazení tlačítek. Jak?

Klepnete-li pravým tlačítkem myši na panel nástrojů, zobrazí se místní nabídka a v ní můžete klepnutím myši snadno zapnout nebo vypnout panely nástrojů *Adresa*, *Odkazy* nebo *Standardní tlačítka*. Jestliže v zobrazené místní nabídce klepnete na položku **Vlastní**, zobrazí se dialogové okno *Upravit panel nástrojů*.

V tomto okně pak snadno pomocí tlačítek **Přidat** nebo **Odebrat** změníte rozložení ikon na panelu nástrojů. Také si můžete dát zobrazovat popisný text či ikony přepnout na malé.

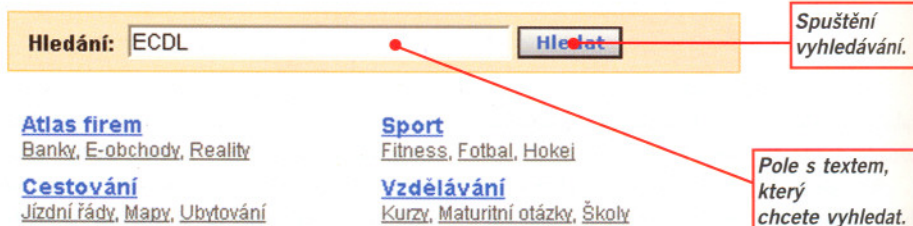
POUŽÍVÁNÍ NÁPOVĚDY

Nápovědu můžete vyvolat buď stiskem klávesy **F1**, nebo tak, že z nabídky **Nápověda** vyberete příkaz **Obsah a rejstřík**. Tím otevřete okno nápovědy a v něm vyhledejte požadované téma.

JAK SE PRACUJE S ODKAZY?

Na internetových stránkách občas uvidíte podtržený a jinak barevně napsaný text (obr. 7.1). Tento text se nazývá *hypertextový odkaz* (hyperlink, link) a slouží k přesunutí na další stránku, kde najdete informace s daným tématem související. Stačí klepnout na odkaz myší. Na odkazech se kurzor myši změní v obrázek ruky. Pokud na odkazu posečkáte bez klepnutí, mohou se zobrazit upřesňující informace. Odkazem může být také obrázek.

Jak si odkaz vůbec představí? Čtete knížku a narazíte na výraz, který neznáte. Podíváte se do zadu do knihy nebo do slovníku, kde je příslušný termín popsán, a přečtete si o něm. Poté se můžete vrátit zase zpět a ve čtení knihy pokračovat nebo vyhledat jiné, zajímavější stránky.



Obr. 7.2. Jak se dá vyhledávat pomocí klíčového slova.

JAK VLOŽIT ADRESU PRO PŘÍMÝ VSTUP NA STRÁNKU?

Všimněte si, že při prohlížení jakékoliv webové stránky se její adresa objeví v *adresním řádku* prohlížeče (obr. 7.1). Není tedy nic jednoduššího než do tohoto řádku napsat adresu hledané stránky a stisknout klávesu **Enter**.

Odkazy na podrobnější informace umístěné na internetu (včetně adresy organizace či osoby) někdy najdete v časopise, knize nebo v televizní či jiné reklamě. V takovém případě stačí adresu si opsat a poté uvedené stránky navštívit.

Pozor! Při opisování nezapomeňte na to, že internetová adresa nekončí tečkou. Je-li za WWW adresou v novinách tečka, je to proto, že adresa je umístěna na konci věty. Proto tuto tečku do adresního řádku neopisujte!

Někdy se vám může stát, že k přechodu na zvolenou stránku není ani nutné zadávat celou adresu serveru WWW. Jakmile začnete psát, funkce *Automatické dokončování* navrhne dokončení adresy podle stránek WWW, které byly navštíveny v minulosti. Po dopsání adresy WWW nebo v případě, že funkce *Automatické dokončování* nalezne správné dokončení, stiskněte klávesu **Enter**.

JAK JEŠTĚ VYHLEDÁVAT NA WWW STRÁNKÁCH?

Pokud potřebujete na internetu najít určitou informaci, ale neznáte adresu stránky, použijte vyhledávací službu a zadejte jí své požadavky (myslí se tím klíčové slovo nebo slova). *Klíčové slovo* je označení pro krátký text (jedno nebo několik slov); klíčové slovo by měla obsahovat hledaná stránka, ale neměly by jej obsahovat stránky, které se daným tématem nezabývají.

Poté klepněte na tlačítko **Hledat** (nebo na tlačítko s podobným názvem). Po určité době se vypíšou odkazy na všechny stránky, na nichž se dané slovo nebo řetězec slov nachází. Zní to jednoduše, že?

Vše velmi závisí na způsobu zadání kritérií pro vyhledávání, protože někdy se stane, že vyhledávač nenajde ani jednu stránku s daným heslem, jindy jich najde třeba 9999. A potom zkuste prohlížet ty, které vám nejvíce vyhovují! Proto při zobrazení

velkého množství odkazů zkuste pro vyhledávání zvolit raději jiná, vhodnější kritéria.

V zásadě lze říci, že existují dvě možnosti vyhledávání: katalogy a fulltextové vyhledávače.

KATALOG

Katalog nabízí na úvodní stránce seznam hlavních témat (*kultura, sport, zpravodajství* apod.). Po klepnutí na některý z odkazů (např. *kultura*) se objeví další seznam odkazů, které vybrané téma dále dělí, např. *kino, divadlo, výstavy*. Tímto způsobem zpřesňujete své požadavky, dokud vyhledávač nezobrazí seznam odkazů na jednotlivé stránky.

FULLTEXT

Fulltextové vyhledávače nabízí na úvodní stránce pole pro zadání klíčového slova a často také možnosti dalšího upřesnění vyhledávání. Po zadání podmínek vrátí vyhledávač seznam odkazů na stránky, které zadaný text (nebo jeho část) obsahují.

VYHLEDÁVACÍ SLUŽBY

Existují různé vyhledávací služby, u nás se často používají služby *Seznam, Atlas, Centrum, Quick, Google* nebo *Alenka*. Můžete použít také zahraniční vyhledávací služby (*Alta Vista, Infoseek, Yahoo* nebo anglickou verzi *Google*). Proto se podívejte alespoň na některé z nich.

SEZNAM – HTTP://WWW.SEZNAM.CZ

V současné době je to jedna z největších a nejnavštěvovanějších vyhledávacích služeb na českém internetu a umožňuje fulltextově prohledávat internetové stránky podle klíčového slova či slov i výběr z katalogu. Má dobře zpracovanou navigaci a mimo to zde najdete i spoustu aktuálních informací a zajímavých odkazů. Nachází se zde i články z domova, ze světa, z ekonomiky i ze sportu, dále informace o počasí, televizní program či horoskop. Existuje i slovenská verze, a to na adrese <http://www.zoznam.sk>.

ATLAS – HTTP://WWW.ATLAS.CZ

Podobně jako *Seznam* i *Atlas* patří mezi nejčastěji navštěvované a největší vyhledávací služby na českém internetu. Obsahuje

vací služby na českém internetu. Obsahuje katalog serverů českého internetu a pomocí fulltextového vyhledávání je možné podle klíčových slov najít potřebné informace. Mezi přehledně zpracované služby patří určitě on-line mapy České republiky, katalog obchodů, služba Můj podnik aj. Také Atlas má slovenskou lokalizaci, a to na adrese <http://www.atlas.sk>.

CENTRUM – HTTP://WWW.CENTRUM.CZ

Tento server patří také k velmi navštěvovaným službám, kromě standardních služeb vás zde přivítá zpravodajství nebo server Xchat.

Najdete zde velmi kvalitní fulltextové vyhledávání, můžete hledat také v katalogu nebo pouze v obchodech. Určitě stojí za to nabízené služby si alespoň prohlédnout. Slovenská verze serveru je na adrese <http://www.centrum.sk>.

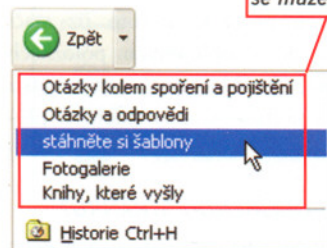
NAJDI.TO – HTTP://WWW.NAJDI.TO

Server Najdi.to obsahuje klasický katalog odkazů. Užitečnou zajímavostí je jeho propojení s obchodním rejstříkem. Dále můžete vyhledávat ve zpravodajství českého tisku a českých internetových zpravodajských serverech, podíváte se na programy kin a divadel nebo si vyhledáte potřebné poštovní směrovací číslo či znění daného zákona. Lze dokonce vyhledávat i skladby v hudebním formátu MP3. Najdete zde i tříděný katalog stránek (zpravodajství, kina a kultura, firmy aj.) a seznam zajímavých odkazů.

ZAHRAŇIČNÍ VYHLEDÁVACÍ SLUŽBY

ALTAVISTA – HTTP://WWW.ALTAVISTA.COM

Server AltaVista patří mezi nejznámější celosvětové vyhledávací servery. Kromě výborného fulltextového vyhledávání na něm najdete také velké množství služeb, mimo jiné i katalog odkazů či aktuální zpravodajství.



Obr. 7.3. Tlačítko Zpět a jeho možnosti.



Obr. 7.4. Jak vypadá tlačítko Historie.

HOTBOT – HTTP://WWW.HOTBOT.COM

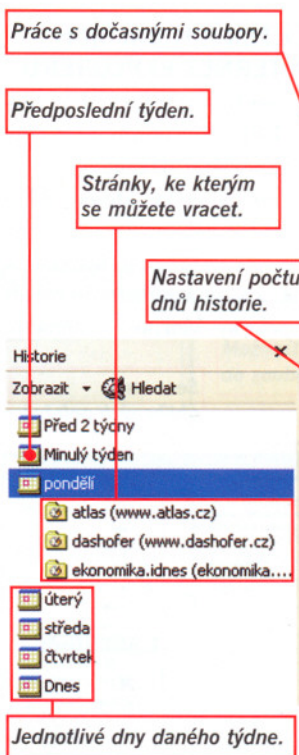
Klasický celosvětový vyhledávací server HotBot je graficky proveden v kombinaci modré a zelené. Obsahuje katalog odkazů, fulltextovou databázi internetových stránek, bezplatnou elektronickou schránku a aukce. Významná je především fulltextová databáze odkazů, která může být stejně velká, ne-li větší než v případě AltaVisty. Pokud budete tedy hledat na internetu nějaké informace a nebudete je moci najít v některém z katalogů, zkuste HotBot.

LYCOS – HTTP://WWW.LYCOS.COM

Server Lycos patří mezi největší celosvětové vyhledávací servery na internetu a podobně jako ostatní obsahuje katalog zajímavých odkazů a fulltextovou databázi internetových stránek. Mezi služby serveru Lycos patří mapy, vyhledávání uživatelů a další. Známe je také vyhledávání stránek s odkazy na zvukový formát MP3.

YAHOO – HTTP://WWW.YAHOO.COM

Server Yahoo patří k nejnavštěvovanějším serverům na internetu. Obsahuje nejenom



Obr. 7.5. Historie navštívených stránek.



Obr. 7.6. Tlačítko Domů.

katalog zajímavých internetových stránek, ale i řadu doplňkových služeb. Naleznete zde například americké Zlaté stránky, vyhledávání uživatelů podle e-mailových adres, mapy, zpravodajství.

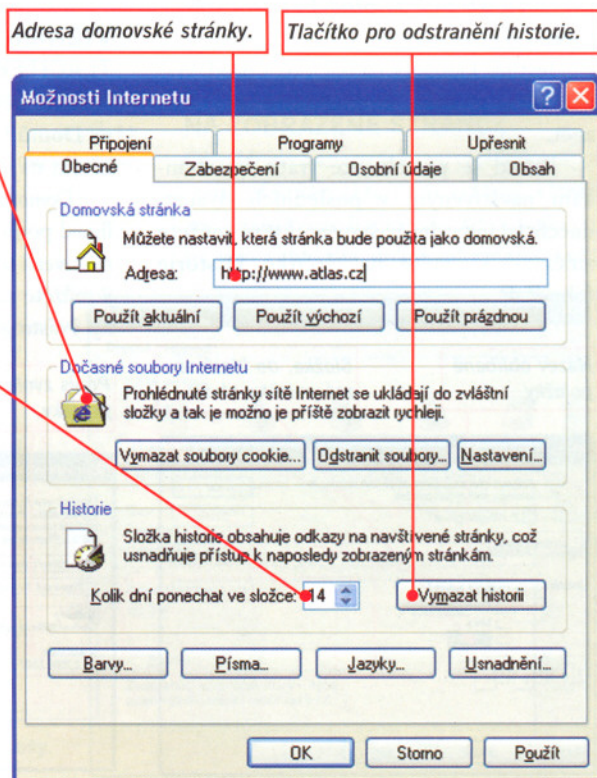
GOOGLE – HTTP://WWW.GOOGLE.COM NEBO HTTP://WWW.GOOGLE.CZ

Velmi často navštěvovaný server. Zatímco pod adresou www.google.cz se skrývá služba s odkazem na řadu dalších vyhledávačů, adresa www.google.com nabízí řadu možností při vyhledávání a dovoluje přesně zadat dotaz. I když jsou původní stránky v angličtině, můžete si nastavit jejich lokalizovanou (tj. do češtiny přeloženou) verzi.

JAK POSTUPOVAT PŘI VYHLEDÁVÁNÍ ODKAZU POMOCÍ KLÍČOVÉHO SLOVA?

Nejprve do adresního řádku napište adresu své oblíbené vyhledávací služby a stiskněte klávesu Enter.

Zobrazí se internetová stránka dané vyhledávací služby, kde uvidíte vyhledávací políčko, případně si můžete přečíst i návod.



Obr. 7.7. Nastavení domovské stránky.



Obr. 7.8. Tlačítko Aktualizovat (Obnovit).

Do políčka pro vyhledávání napište klíčové slovo či slova a klepněte na tlačítko Hledat (anglicky Search – obr. 7.2).

Zobrazí se výběr stránek, ze kterých můžete získat potřebné informace.

Jestliže se zobrazí velký počet stránek, zkuste použít jiný způsob vyhledávání.

Vyhledávací kritéria můžete i různě kombinovat, většinou pomocí logických



Obr. 7.9. Tlačítko Zastavit.

spojení jako **and** a **or** nebo pouze pomocí mezer či napsáním slova do uvozovek. Použití uvedených spojení a jejich kombinace může záviset i na vyhledávači, který jste si pro svou práci zvolili.

JAK SE VRÁTIT NA DŘÍVE NAVŠTÍVENÉ STRÁNKY?

Hledáte na internetu různé informace, a najednou máte přání vrátit se o několik stránek zpět. Návrat je velmi jednoduchý, stačí klepnout na tlačítko Zpět nebo z rozbalovacího seznamu tlačítka Zpět vybrat některou z předchozích stránek (obr. 7.3).

Jestliže klepnete na tlačítko Vpřed, vrátíte se na stránku, ze které jste se vraceli zpět.

Pokud se potřebujete vrátit ke stránkám navštíveným v posledních dvaceti dnech (standardní nastavení, které můžete změnit), klepněte na tlačítko Historie (obr. 7.4).

V levé části okna se ukáže seznam navštívených stránek (obr. 7.5). Chcete-li si některou z nich zobrazit, klepněte na ni.

Všechny odkazy na stránky navštívené v minulých dnech uchová Internet Explorer ve složce *Historie* a tímto způsobem usnadňuje přístup k naposledy zobrazeným stránkám. V případě velkého množství odkazů lze složku *Historie* vyprázdnit. Z nabídky *Nástroje* vyberte příkaz *Možnosti Internetu* a na kartě *Obecné* klepněte na tlačítko *Vymazat historii*.

Potřebujete-li ze seznamu *Historie* některou stránku odstranit, vyberte ji a klepněte na ni pravým tlačítkem myši. Z místní nabídky pak vyberte položku *Odstranit*.

DOČASNÉ SOUBORY

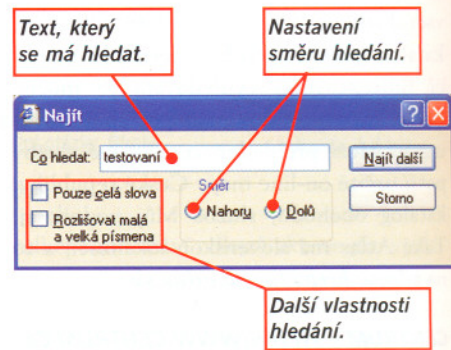
Data, která jsou zobrazena v prohlížeči internetových stránek, jsou také uložena na pevném disku vašeho počítače. V případě, že některé stránky navštěvujete často, dochází k urychlení jejich zobrazení, protože prohlížeč některá z dat (např. obrázky) nemusí znovu stahovat, ale může je otevřít z pevného disku. Chcete-li, aby prohlížeč stáhl všechna data znovu ze serveru, klepněte na tlačítko *Aktualizovat*.

Složce, do které si prohlížeč tyto soubory ukládá, se říká *vyrovňávací paměť*, někdy se také používá označení *cache*.

VÝZNAM NĚKTERÝCH DALŠÍCH TLAČÍTEK INTERNET EXPLORERU

Jedním z často používaných tlačítek je ikona *Domů* (obr. 7.6), která umožňuje rychlý návrat na tzv. domovskou stránku.

Domovská stránka je ta, kterou vidíte ihned po připojení k internetu. Standardně je nastavena stránka firmy Microsoft. Kdykoliv si ji můžete změnit, a to prostřednictvím nabídky *Nástroje* a položky *Možnosti Internetu*.



Obr. 7.12. Jak vyhledávat na stránce.

V kartě *Obecné* napište do políčka domovské stránky adresu té stránky, která vás má při spuštění Internet Exploreru vítat (obr. 7.7).

TLAČÍTKO AKTUALIZOVAT

V minulosti se mu říkalo tlačítko *Obnovit* (obr. 7.8). Toto tlačítko umožňuje opětovné načtení zobrazené stránky. Použijete ho tehdy, jestliže se domníváte, že obsah stránky nebyl aktualizován nebo předchozí přístup na stránku se z nějakých důvodů nepovedl.

TLAČÍTKO ZASTAVIT

Tlačítko *Zastavit* (obr. 7.9) se používá pro zastavení vyhledávání zvoleného serveru. Někdy se stává, že zvolíte adresu, ale dlouho se nic neděje. Je možné, že ve stejném okamžiku si danou stránku chce prohlédnout více lidí, a v důsledku toho se přístup zpomalí. Pokud se vám nechce čekat, klepněte na tlačítko *Zastavit* a zkuste si zatím prohlédnout stránku jině.

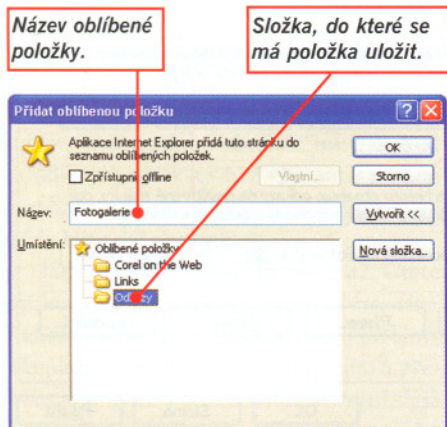
Začíná-li se vám ukazovat nová stránka, většinou se nejprve ukáže text a poté teprve grafika. Jestliže vás zajímá více obsah stránky (text), a obrázky již ne (zvláště když se načítají dlouho), klepněte na tlačítko *Zastavit*. Načítání obrázků se ukončí, a vy přesto můžete s obsahem stránky pracovat.

ZÁLOŽKY NEBOLI OBLÍBENÉ POLOŽKY

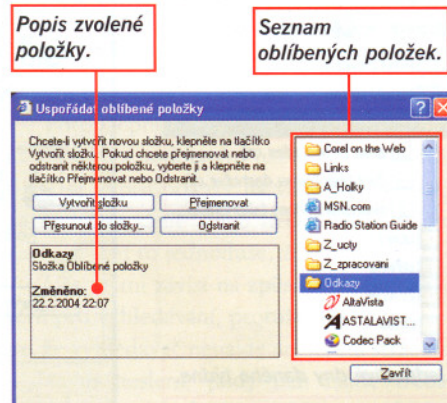
Jistě existují stránky, které občas rádi navštívíte, ale nechce se vám je znovu vyhledávat podle adresy. Můžete k nim přiřadit takzvanou *záložku* – tím se stránky zařadí do oblíbených položek. Potom již stačí klepnout na ně v oblíbených položkách (zobrazí se například klepnutím na nabídku *Oblíbené*), a na dané stránky okamžitě přejdete.

JAK PŘIDAT OBLÍBENOU STRÁNKU?

Vyhledejte vámi často navštěvovanou nebo oblíbenou stránku a zobrazte ji.



Obr. 7.10. Přidání oblíbené položky.



Obr. 7.11. Jak si uspořádat oblíbené položky.

Z nabídky **Oblíbené** vyberte příkaz **Přidat k oblíbeným položkám**.

Otevře se dialogové okno – buď do něj zapište název pro svou oblíbenou stránku, nebo ponechte název nabídnutý od serveru (obr. 7.10).

Jestliže se dialogové okno zobrazilo ve zkráceném tvaru, klepněte na tlačítko **Vytvořit**.

Vyberte složku a uložte do ní svoji oblíbenou stránku.

Pokud složka, do které by stránka obsahem patřila, ještě není založena, vytvořte pro ni složku novou pomocí tlačítka **Nová složka**.

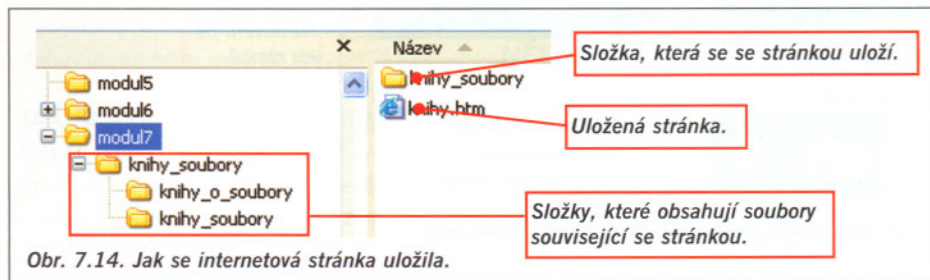
Nakonec klepněte na tlačítko **OK**; tím se stránka uloží mezi oblíbené položky.

Nezapomeňte oblíbené položky občas prořízt, případně ty, které vás již nezajímají, zase zrušit. Proto někdy zkuste v nabídce **Oblíbené** klepnout na příkaz **Uspořádat oblíbené položky**. Dialogové okno je na obrázku 7.11.

V jeho levé části se zobrazí již dříve vytvořené oblíbené položky. V nich můžete listovat a jejich uspořádání také různě měnit. Lze zde zakládat či přejmenovávat složky, přemísťovat oblíbené položky, či je odtud dokonce odstraňovat. Jak? Označte již nepotřebnou položku a poté klepněte na tlačítko **Odstranit**. Zajímavé je i to, že u jednotlivých stránek můžete vidět i počet návštěv a datum poslední návštěvy.

JAK ZOBRAZIT WEBOVOU STRÁNKU V NOVÉM OKNĚ

Při práci na stránkách internetu někdy nechcete při přechodu na jinou stránku ztratit stránku předcházející, a tak při klepnutí na zvolený odkaz podržte klávesu



Obr. 7.14. Jak se internetová stránka uložila.

Shift. Daná stránka se vám otevře v novém, samostatném okně.

Můžete použít také pravé tlačítko myši. Po klepnutí pravým tlačítkem myši na vybraný odkaz se zobrazí místní nabídka a z ní vyberte příkaz **Otevřít v novém okně**.

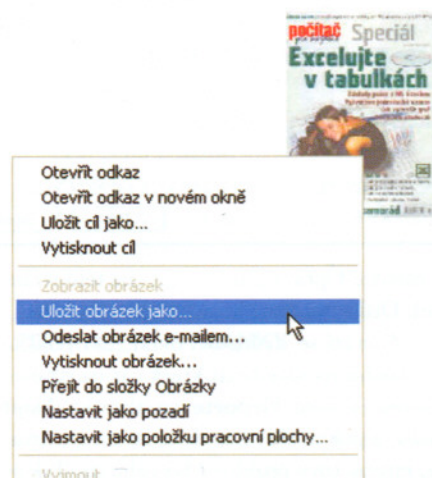
JAK PRACOVAT S OBSAHEM STRÁNKY?

V zobrazené stránce můžete vyhledávat konkrétní slova nebo si můžete stránku uložit na svůj disk a prohlédnout si ji později.

CHRÁNĚNÁ WEBOVÁ STRÁNKU

Občas jste při prohlížení stránek na internetu mohli narazit na stránku, která po vás za účelem dalšího vstupu požaduje určité přihlašovací jméno a heslo. Může se jednat nejenom o stránky bank, ale i o stránky různých obchodů nebo organizací, jež své určité informace chtějí poskytnout jen určitému okruhu lidí, se kterými například v určité činnosti spolupracují. Jedná se o takzvané stránky chráněné; na ně se bez znalosti přihlašovacího jména a hesla nedostanete.

Pokud máte pro dané stránky své jméno i heslo, do příslušných políček je zapišete a formulář odešlete ke zpracování. Počítač



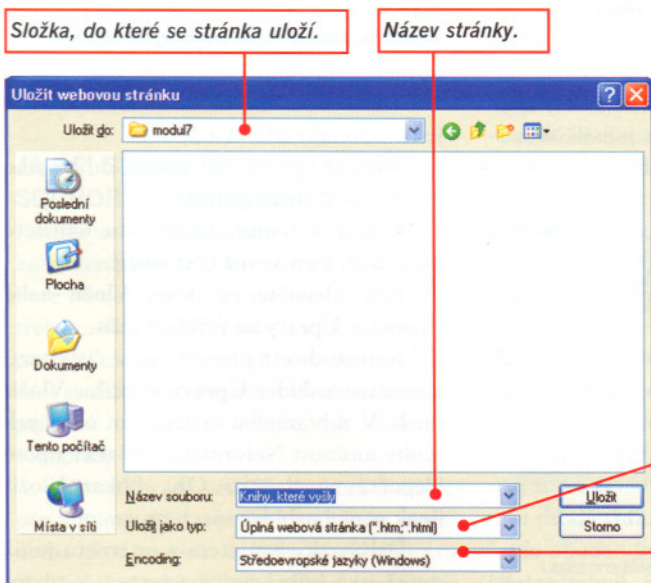
Obr. 7.15. Jak stáhnout obrázek.

(server) údaje zkontroluje a na základě vyhodnocení vás do chráněných stránek buď pustí, nebo na základě špatně zapsaných údajů vstup zamítne.

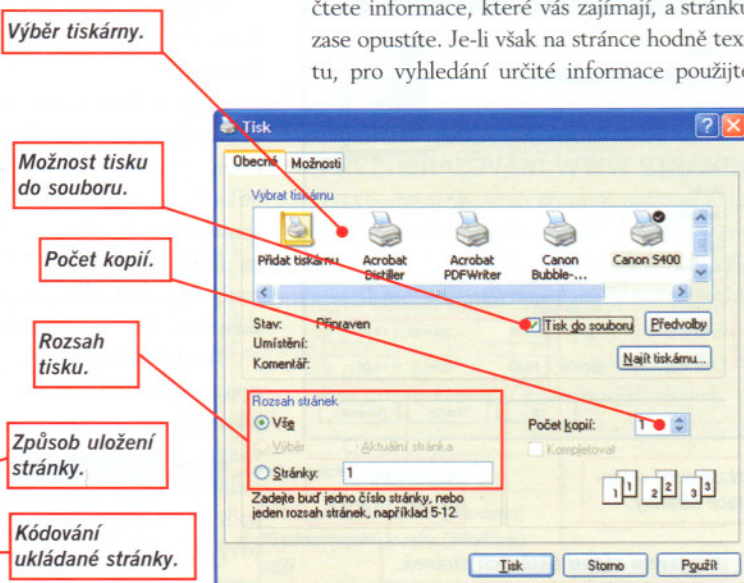
Pokud pracujete v chráněné oblasti stránek, nezapomeňte se při ukončení práce odhlásit.

VYHLEDÁVÁNÍ NA ZOBRAZENÉ STRÁNCE

Obvykle si obsah stránky asi prohlédnete, přečtete informace, které vás zajímají, a stránku zase opustíte. Je-li však na stránce hodně textu, pro vyhledání určité informace použijte



Obr. 7.13. Jak si uložit internetovou stránku.



Obr. 7.16. Nastavení tisku webové stránky.